Εὐαγγελισμός, διὰ τῆς Θεοτόκου, ἡ σημερινὴ θρησκευτικὴ ἑορτὴ πρὸς τὸν ὑπόδουλον τῆς ἁμαρτίας ἄνθρωπον.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Εὐαγγελισμός, διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἡ σημερινὴ ἐθνικὴ ἑορτὴ πρὸς τοὺς ραγιάδες τῆς Τουρκικῆς δυναστείας.

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΛΑΤΡΕΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΥ ΓΗ ΧΑΡΑΝ ΜΕΓΑΛΗΝ

Κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου δὲν πανηγυρίζομε μόνον τὴν μεγάλην ἐπέτειον τῆς ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας. Ἑορτάζομεν ὡς Ἕλληνες Χριστιανοί τὴν εὐφρόσυνον ἀγγελίαν τῆς ἐνανθρωπίσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Μήνυμα σωτήριον, μήνυμα λυτρωτικῆς χάριτος ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Ἀρχαγγέλου πρὸς τὴν ἁγνὴν κόρην τῆς Ναζαρέτ, τὴν Μαρίαν, ἡ ὁποία δέχεται τὸν ὡραιότερον χαιρετισμὸν τῶν αἰώνων, μὲ μίαν θαυμαστὴν ταπείνωσιν, ποὺ μαρτυρεῖ τὸ πολυσύνθετον τῶν ἀρετῶν, τὴν θαυμαστὴν καθαρότητα τῶν διαλογισμῶν, τὴν πολυϋμνητον ὑποταγὴν εἰς τὸ θεῖον θέλημα.

—Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ...

Ἡ ἄπειρος εὐσπλαχνία τοῦ Θεοῦ συγχωρεῖ τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ τὴν ἀγνώμονα παράβασιν τῆς θείας ἐντολῆς ἀπὸ τοὺς πρωτοπλάστους.

Τὸ Χαῖρε τοῦ Ἀρχαγγέλου πρὸς τὴν Μαρίαν, εἶναι ἡ ἀναγγελία τῆς θείας συγκαταβάσεως, ἡ ἀπαρχὴ τῆς σωτηρίας. Τὸ χαῖρε τοῦ οὐρανίου ἀπεσταλμένου κομίζει τὴν ἀπόφασιν τοῦ Παναγάθου Δημιουργοῦ διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ ἁμαρτήσαντος τέκνου.

Θαυμάσατε ἄνθρωποι, θαυμάσατε Ἀοί τὸ μέγεθος τῆς θείας ἀγαθότητος. Ἀφ' ὅτου ἐξεδιώχθησαν οἱ πρωτόπλαστοι ἐκ τοῦ Παραδείσου, ἐγένοντο ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν καὶ περισσότερον κακοί. Αἱ καρδίαι των ἐβαρύνοντο ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν. Ἡ σκέψις των ἐθολοῦτο καὶ παραπαίοντες εἰς μίαν ἀσέληνον νύκτα παθῶν ἀνεζήτουν τὴν σωτηρίαν εἰς τὴν στεῖραν λατρείαν τῶν εἰδώλων.

Προφῆται τοῦ Ἰσραὴλ προεῖδον τὴν ἔλευσιν τοῦ Μεσσίου καὶ ἔκθαμβοι ὕμνησαν τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν τοῦ Λυτρωτοῦ...

Καὶ ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, εἰς τὴν ἄσημον Ναζαρέτ, ἐπιτελεῖται τὸ μέγιστον μυστήριον τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος. Ἑνοῦται τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀνθρώπινον. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κυοφορεῖται εἰς μίαν ἀμόλυντον καὶ ἁγνὴν Παρθένον, ἡ ὁποία ἀνέμενε τὸν Λυτρωτήν, χωρὶς νὰ τολμᾷ νὰ διαλογισθῇ ὅτι ἐκείνη ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένη, ἡ κεκλημένη, νὰ γίνῃ μήτηρ τοῦ Υἱοῦ του.

Μετὰ τὴν μετάδοσιν τοῦ μεγάλου μηνύματος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, μετὰ τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου, ἡ Μαρία, πλήρης ὑπακοῆς καὶ ταπεινώσεως, προσφέρεται νὰ ὑπηρετήσῃ τὸ θεῖον θέλημα, μὲ μίαν καταπλήσσουσαν, ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀρετῆς ἀπάντησιν :

—Ἰδού ἡ δούλη Κυρίου!...

Μὲ αὐτὴν τὴν ταπεινοφροσύνην, ἡ ἁγνὴ κόρη τῆς Ναζαρέτ, δέχεται νὰ γίνῃ ὁ θρόνος τῆς ἀπροσίτου θεότητος, ἡ γέφυρα, ἡ ὁποία θὰ ἑνώσῃ τὰ ἐπουράνια μὲ τὰ ἀνθρώπινα.

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ Υἱὸς τῆς Μαρίας, ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐγκυμονεῖται καὶ οὕτω τελεσιουργεῖται ἐν τῇ Ἁγίᾳ Παρθένῳ τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θείου Λόγου.

Ἡ ὑπερένδοξος Μητέρα τοῦ Σωτῆρος προσλαμβάνει, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ Εὐαγγελισμοῦ θέσιν ἐξαίρετον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐὰν ἡ Εὔα εἰσήγαγεν τὴν ἁμαρτίαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἡ πάναγνος Μαρία ἀπέπλυνε τὸν ρύπον τῆς ἁμαρτίας καὶ ἔδωκε τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτήν.

Ἡ διήγησις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἐνέπνευσε τοὺς καλλιτέχνας. Εἰς τὴν ἁγιογραφίαν ἡ παράστασις τοῦ εὐφροσύνου μηνύματος εἶναι παλαιὰ καὶ προσφιλής. Συνήθως ἐμφανίζεται ἡ Κεχαριτωμένη δεχομένη ἐντὸς τῆς οἰκίας της τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, εἰς τὴν μορφήν της δὲ ἀποτυποῦται ἡ ἀγνότης, ἡ δὲ κλίσις τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τὴν ἄκραν ταπείνωσιν, τὴν ὑπακοὴν εἰς τὸ θεῖον πρόσταγμα. Ἐπίσης ὁ ἄγγελος παρίσταται συνήθως κρατῶν κρῖνον εἰς τὴν χεῖραν του.

Ἡ μορφὴ τῆς Θεομήτορος ἐνεδυνάμωσε τὸ ἔθνος μας εἰς τὴν διὰ τῶν αἰώνων πορείαν του.

Τὸ 1821 ἦτο, πρὸ παντός, καρπὸς πίστεως. Πίστεως πρὸς τὴν Θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Παναγία ἐναπέμεινε κατὰ τοὺς αἰῶνας τῆς ἐθνικῆς δουλείας ἡ παρήγορος σκέπη τοῦ καναδυναστευομένου Γένους. Τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, ἐπέλεξαν οἱ τιτανομάχοι τοῦ 1821 διὰ νὰ κηρύξουν τὴν ἐπανάστασιν. Εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας τὴν 25ην Μαρτίου, μετὰ τὴν λειτουργίαν, ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανὸς προσκαλεῖ τοὺς ραγιάδες νὰ ἐξεγερθοῦν κατὰ τοῦ τυράννου. Ἡ πίστις πρὸς τὴν θρησκείαν ἔκαμε πάλιν τὸ θαῦμα της...

Ἡ Μητέρα Ἐκκλησία ἔδωκε ἑκατόμβας μαρτύρων εἰς τὸν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀγῶνα.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Ε' ὁ ἐθνομάρτυς Πατριάρχης ἀπέβη τὸ συμβολον τοῦ ἐπαναστατήσαντος Ἀοῦ. Ἀλλὰ δὲν καθηγίασε μόνον τὸ τίμιον αἷμα τοῦ Γρηγορίου τοῦ Ε' τὸν ἀπελευθερωτικὸν μας ἀγῶνα. Εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας κληρικοὶ ἐσήκωσαν τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, τὸν σταυρὸν τῆς Ἑλλάδος, διότι

ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν 4ην σελίδα

ΟΠΩΣ ΤΑ ΓΝΗΣΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ

Η ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑ ΕΝΕΧΕΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Τοῦ κ. ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ, δημάρχου, πρώην ὑπουργοῦ

Ἔχει βαθύτατα, πνευματικὸν χαρακτῆρα ἡ Ἐθνεγερσία. Ὅπως, ἄλλωστε, ὅλα τὰ γνήσια Ἑλληνικὰ ἐπιτεύγματα. Δὲν ὑπῆρξε τὸ συμπτωματικὸν γεγονὸς κάποιας ἐκρηκτικῆς περιστάσεως, ποὺ κανεὶς δὲν ἤξευρε τὴν ἔκβασίν του, ὅταν ἤρχιζε. Δὲν ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα βεβιασμένης παρορμήσεως, ἡ ὁποία ἤνοιξε τὸν δρόμον ὑπὸ τὴν πίεσιν παραγόντων, ἀσχέτως πρὸς τὴν εὐθύνην καὶ τὴν συναίσθησιν τῶν δεδομένων. Ὑπῆρξεν ἠθελημένον δημιούργημα συνειδήσεως, καρπὸς πίστεως καὶ ἀποτέλεσμα ἀποφάσεως, σταθμισμένης μὲ προσοχή, ἀκρίβειαν, ὀξυδέρκειαν, προοπτικήν.

Ὑπῆρξε συνέπεια μακρᾶς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς προεργασίας, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ παιδεία τῶν χρόνων τῆς δουλείας εἰσέφερεν ἀνεκτιμήτως.

Ἐκεῖνο τὸ τόσον τραγουδισμένο «κρυφὸ σχολειὸ» μὲ τὸν σεβάσμιον ἱερέα διδάσκοντα μέσα εἰς τὴν θολὴν ἀτμόσφαιραν, μέσα εἰς τὴν ἀχλὺν καὶ τὸ μισοσκόταδο, ποὺ τὸ ἐφώτιζε μόνον ἡ λάμψις τῆς πίστεως εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Πατρίδος καὶ τὸ αὐλάκωνεν ἡ ἀστραπὴ τῆς ἱερᾶς προσδοκίας τῆς λυτρώσεως, ὑπῆρξεν ὁ μεγάλος συντελεστὴς τῆς νίκης.

Ἐκράτησεν ὑψηλὰ τὸ φρόνημα, ἐπὶ σειρὰν γενεῶν. Τοῦ ἔδωσεν ὄνειρα, διὰ νὰ ἁπλωθῇ εἰς εὐρυτάτους ὁρίζοντας. Διὰ νὰ τραφῇ. Διὰ νὰ συντηρηθῇ καὶ νὰ συντηρήσῃ. Δὲν ἔχει σημασία πῶς ἔλεγαν εἰς τὰ παιδιὰ τὴν διδαχὴν τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἑλλάδος. Σημασίαν ἔχει, ὅτι τὴν ἔλεγαν. Καὶ ὅτι ἐπραγματοποιεῖτο οὕτω τὸ δυσχερέστερον μέρος τοῦ ἠθικοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ Γένους, διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς μεγάλης στιγμῆς.

Πιθανώτατα ὁ κατακτητὴς δὲν εἶχε συνειδητοποίησιν, εἰς ὅλην του τὴν ἔκτασιν, τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος. Τὸ ὅτι ὅμως εἶχε θέσει ἐν διωγμῷ τὴν παιδείαν ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ἔνστικτόν του συνελάμβανε, ἔστω καὶ μὲ τὸν πρωτογονισμὸν του, τὴν ἀπειλήν.

Μόνον ὅτι δὲν κατώρθωνε καὶ νὰ τὴν καταπολεμήσῃ δραστικῶς. Δὲν κατώρθωνε νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ. Καὶ συνέβαινε δηλαδή, αἱ ἀπαγορεύσεις του νὰ γίνωνται κίνητρον, οἱ περιορισμοὶ ἐπεκτατισμοί, αἱ διώξεις παρορμήσεις δι' ἐντατικωτέραν καὶ θετικωτέραν προσπάθειαν. Οὕτω τὸ ἀρχικὸν «κρυφὸ σχολειὸ» ἐξελίχθη μὲ τὸν καιρὸν εἰς σχολήν. Ἔγινεν τὸ φροντιστήριον τῆς Ἐλευθερίας, ἡ δόξα τῆς Δημητσάνας, ὁ μεγαλειώδης τίτλος τῆς Παλαμαΐκης Σχολῆς τοῦ Μεσολογγίου. Ἐπέρασαν, ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἐξαστράπτουσαι πνευματικαὶ μορφαί, ὀντότητες ὑιαμετρήματας, μὲ ἀκτινοβολίαν καὶ βάθος. Ἄνθρωποι τοῦ στοχασμοῦ καὶ τῆς ἐρεύνης, ἐπιστήμονες καὶ διδάσκαλοι τῆς ἀρετῆς, κυριαρχούμενοι ἀπὸ ὁραματισμοὺς καὶ ἰδανικά, δονούμενοι ἀπὸ τῆς Ἐλευθερίας τὴν ἐπιταγήν, κορυφαῖοι τῆς σκέψεως καὶ τῆς Πατρίδος. Εἶναι οἱ ἡγέται τοῦ Ἔθνους εἰς τὴν μεγάλην προπαρασκευὴν του, διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ πεπρωμένου του. Εἶναι οἱ ἀτρομοι κήρυκες τῆς Ἑλληνικῆς ἀληθείας, ποὺ ἐγνώριζαν, ὅτι μορφώνοντες ἐξώπλιζαν καὶ διδάσκοντες ὥρθωναν ὀχυρὰ ἀπαρασάλευτα. Εἶναι οἱ μεθοδικοὶ πρόδρομοι τῆς νίκης, οἱ ὁποῖοι ἐνεστάλαζον τὴν ἐμπιστοσύνην, καὶ τὸ μέλλον καὶ ἐδίδασκον, συνεχῶς, ὅτι τὸ Δίκαιον θὰ ἀποκαθίστατο εἰς τὴν παντοδυναμίαν του, παρ' οἱανδήποτε καταδρομήν.

Τὰ τροφεῖα τῆς τελικῆς νίκης τοὺς ὀφείλονται. Καὶ θὰ πρέπει, ἀσφαλῶς, νὰ τιμηθῇ ἡ προσφορὰ τοῦ διδασκάλου ἀπὸ τὸ Ἔθνος, προσφορὰ ἀγωνιστῶν, μαχητῶν ἀκαταβλήτων, οἱ ὁποῖοι ἐπέρασαν εἰς τὴν αἰωνιότητα, ἐπιβλητικοὶ φρουροὶ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀρετῆς.

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ

Ο ΑΓΩΝ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ

Ὑπὸ τοῦ κ. Ε. Κ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

«Ἑλλάδα χαῖρε! Σήκω ὀρθή!
[Κι' ἦλθεν ὁ λυτρωμός σου!
Δές! Οἱ ἁλυσίδες σπάσανε!
[Πέθανε ὁ ἐχθρός σου!
Τὴ Δόξα θἄχῃς συντροφιὰ σὰν
[τὰ παληὰ τὰ χρόνια.
Τὴ Δόξα καὶ τὴ Λευτεριὰ θἄ-
[χης μαζί σου αἰώνια».

Συμπληροῦνται 141 χρόνια ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἡμέρας τῆς 25ης Μαρτίου 1821, κοθ' ἣν μία δράξ ἡρώων ὑψώσασα τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῆς Ἁγίας Λαύρας, ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνας ἀνοικτίρμονας προὸς μίαν ἰσχυρὰν καὶ σιδηρόφρακτον Αὐτοκρατορίαν, ἀγῶνας πρὸ τῶν ὁ ποίων ἔκθαμβος μένει καὶ θὰ μένῃ ἡ ἱστορία τῶν λαῶν, κατέλιπεν εἰς τοὺς ἐπιγενομένους, εἰς τοὺς πατέρας μας, εἰς ἡμᾶς, εἠν ἐλευθερίαν.

Τὸ Βαλτέτσι, ἡ Τριπολιτσά, τό Μανιάκι, τὰ Δερβενάκια, τὸ Μεσολόγγι, τὸ Σοῦλι, ἡ Ἀλαμάνα, ἡ Γραβιά, τὸ Ἀρκάδι, τὸ Δραγατσάνι, τὸ Ζάλογγον, τὰ Ψαρὰ καὶ κάθε γωνία τῆς χώρας αὐτῆς, ἀποτελεῖ καὶ μίαν σελίδα ἡρωϊσμοῦ, αὐτοθυσίας, ἐνθέρμου πατριωτιωτισμοῦ ἀπὸ τὸ Ἔπος τοῦ Ἀγῶνος τοῦ 21.

Τοιουτοτρόπως ἡ 25η Μαρτίου, παρέμεινεν ἔκτοτε ὡς Ἁγία καὶ Ἱστορικὴ ἡμέρα διὰ τὸ Ἔθνος καὶ κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ τὴν κρατᾶ εἰς τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς της μὲ στοργήν, ὡς ἀγνῶς Ἑλληνικήν, ὅσον καὶ ἄν οἱ κύκλοι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς παρέρχωνται, ὅσον καὶ ἀν οἱ χρόνοι διαβαίνουν καὶ ἀλλάζουν οἱ ἐπίγειοι κόσμοι.

Καὶ ἡ ἐποποιΐα τοῦ 21 παραμένει ἐσαεὶ ὡς μία ἀστείρευτος πηγὴ ἄθλων ἠμιθεϊκῶν, πηγὴ τῆς ὁποίας τὰ νάματα δροσίζουν ἀενάως τὰς ψυχὰς τῶν Ἑλλήνων διὰ νέους μεγάλους καὶ εὐγενεῖς ἀγῶνας.

Ἀπὸ τότε ὅλοι οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ τοῦ Ἔθνους ὑπῆρξαν Ἱεροὶ καὶ Ἅγιοι, ὑπῆρξαν ἀγῶνες τῆς τιμῆς, τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ δικαίου.

Ἡ Ἱστορία ἔχει ἤδη κατατάξει τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 21, μεταξὺ τῶν σπανίων καὶ κρισίμων ὁμαδικῶν πράξεων ποὺ ἐφώτισαν καὶ θὰ φωτίζουν ἐσαεὶ τὸν δρόμον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ὑψηλὴν δικαίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως ἐπὶ τῆς γῆς.

Διὰ τοῦ ἀγῶνος τοῦ 21 ἀνεστήθη ἡ Ἑλλὰς ἐκ τοῦ τάφου καὶ τῆς ἀφανείας ἀποκατεστάθη ἡ ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία ἑνὸς ἐκ τῶν ἀοχαιοτέρων λαῶν τοῦ κόσμου, τοῦ λαοῦ ποὺ ἔδωσε ρυθμὸν καὶ φτερὰ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην σκέψιν καὶ κανόνας ζωῆς αἰωνίους εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, ποὺ «ἡμπόρεσε νὰ ντύσῃ μὲ θεία σάρκα τὸ φωτερώτερον ἀπ' ὅλα τὰ ὄνειρα» τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἀγὼν τοῦ 21 συνέτριψε, σὺν τοῖς ἄλλοις. τὴν ἐπαίσχυν τον ὀργάνωσιν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας τοῦ πανισχύρου συνασπισμοῦ τῶν δυνατῶν τῆς γῆς, ἐναντίον τῶν φιλελευθέρων κινημάτων τῶν ὑποδούλων λαῶν.

Ἐδῶ λοιπὸν ἔλαμψε, μέσα εἰς τὸ πυκνὸ καὶ ἐρεβῶδες σκότος τοῦ τρόμου καὶ τῆς βίας, το πρῶτον φῶς καὶ ἡ πρώτη ἐλπίς. Ἄφωνοι οἱ δοῦλοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἤκουσαν τὴν πολεμικὴν κραυγὴν τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος. Καί, μόλις συνῆλθον, ἤντλησαν πίστιν καὶ θάρρος ἀπὸ τὸ ὑπέρτατον τόλμημα τῶν ἡρώων τοῦ 21 καί ἔδραξαν τὰ ὅπλα τῆς ἐλευθερίας καὶ συνέτριψαν τὰς ἁλύσεις.

Ἡ ψυχὴ τῶν ἐλευθέρων ἀνθρώπων ὅλης τῆς γῆς ἔτρεμεν ἀπὸ θάμβος καὶ δέος θρησκευτικὸν ἐμπρὸς εἰς τὴν ἔγερσιν τοῦ 21. Αὐτὴ πρὸ παντὸς εἶναι ἡ ἠθικὴ ἀξία τοῦ ἀγῶνος. Ποῖος ἠμποροῦσε νὰ πιστεύσῃ τότε εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ «ἄφρονος ἐκείνου κινήματος»; Ἡ ψυχρὰ καὶ πτωχὴ λογικὴ τῶν ἀνθρώπων τὸ κατεδίκαζεν. Οἱ ἐπιφανέστεροι καὶ οἱ συνετώτεροι Ἕλληνες, ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς, τὸ ἀπεδοκίμαζον.

Τὰ φουσᾶτα ὅμως τῶν Ἀρματωλῶν καὶ Κλεφτῶν καὶ τῶν Κουρσάρων δὲν ἐγνώριζον νὰ ὑπολογίζουν. Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ὅταν ὑψώθη τὸ Λάβαρον τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν ἀναστάσιμον πνοὴν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔαρος, ὅρκος καὶ σύνθημά των ἦσαν αἱ λέξεις: «Ἐλευθερία ἢ Θάνατος». Καὶ ἡ φοβερὰ αὐτὴ ὑπόσχεσις δὲν ἦτο οὔτε λόγος, οὔτε ἐκδήλωσις ἀγανακτήσεως τῆς στιγμῆς.

Τὴν ἐπεκύρωσεν ἡ Α.' Ἐθνικὴ Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, ἡ συγκροτηθεῖσα εἰς τὴν Ἐπίδαυρον, μὲ τὴν ἱστορικὴν της διακήρυξιν: «Ὁμοθυμαδὸν ἐκστρατεύσαμεν, ἀποφασίσαντες ἢ νὰ ἐπιτύχωμεν τὸν σκοπόν μας καὶ νὰ διοικηθῶμεν μὲ νόμους δικαίους, ἢ νὰ χαθῶμεν ἐξ ὁλοκλήρου, κρίνοντες ἀνάξιον νὰ ζῶμεν πλέον ἡμεῖς οἱ ἀπόγονοι τοῦ περικλεοῦς ἐκείνου Ἔθνους τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ δουλείαν τοιαύτην, ἰδίαν μᾶλλον τῶν ἀλόγων ζώων, παρὰ τῶν λογικῶν ὄντων».

Καὶ ἐπεκυρώθη ἀκόμη ἀπὸ τὸ θαυμαστὸν ἡρωϊκὸν ἔπος τοῦ ἑπταετοῦς ἀγῶνος, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου σελαγίζει ὡσὰν φωτοστέφανος ἡ τραγικὴ πνοὴ τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν, ἡ πνοὴ ποὺ ἐκίνησε τὰς εὐγενεστέρας χορδὰς τῆς χώρας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ὁ λαὸς τῶν Ἀγωνιστῶν καὶ τῶν Ἡρώων ἐπίστευε εἰς τὴν ἀκαταμέτρητον ἀξίαν τῆς Ἀρετῆς καὶ τῆς Θυσίας καὶ τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν τῆς ἰδέας ἐναντίον τῆς τυραννίας.

Εἶχε πεποίθησιν ἐτὶ τὴν νίκην, εἰς πεῖσμα τῆς λογικῆς καὶ τῶν συμβουλῶν τῆς φρονήσεως καὶ τῶν συνετῶν παραινέσεων. Καὶ διὰ τοῦτο ἦλθε «ὡσὰν βροχὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας», κατὰ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην, ἡ ὁποία ἐπύργωσε τὴν νίκην καὶ ἐδημιούργησε τὴν ἀνάστασιν.

Ἡ Ἑλλὰς μὲ φλάμπουρο τὸ ἀθάνατο πνεῦμα τῆς φυλῆς κσὶ τὸ βαθὺ νόημα τῆς 25ης Μαρτίου 1821, ἐξηκολούθησε τοὺς ἀγῶνας διὰ νὰ στερεώσῃ τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν καὶ ἀνέξαρτησίαν καὶ διὰ τοῦτο συνέτριψε τὴν ἀτιμοτέραν τῶν αἰώνων ἐπιδρομὴν τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 καὶ ἐξακολουθεῖ ἔτι καὶ νῦν νὰ μάχεται παντοιοτρόπως παρὰ τὸ πλευρὸν σκλάβων ἀδελφῶν μας, ἀγωνιζομένων, παντὶ σθένει, ν' ἀποτινάξουν τὸν ζυγὸν τῆς δουλείας «τοῦ Ἕλληνος ὁ τράχηλος ζυγὸν δὲν ὑποφέρει». Διότι ἄν καὶ ἡμεῖς σήμερον ἀπολαμβάνωμεν τῶν ἀγαθῶν τῆς ἀπροσμετρήτου ἐλευθερίας, καὶ ἄν σκορπίζῃ τὸ Ἅγιον φῶς της ἡ ἀείζωος Ἑλλὰς ἐκεῖ, ποὺ ὁ σκλάβος ἀδελφός, χρόνια καὶ χρόνια ἐπρόσμενε σκυφτός...

Μὰ πέρα στὴ σκλαβιά,
στὸν ξενικὸ ζυγό,
στενάζουν κι' ἄλλα της παιδιὰ
καὶ καρτερεῖν ἐλευθεριά.

Ὁ ἀγὼν τῶν γιγάντων τοῦ 21 δὲν ἐτελείωσε ἀκόμη. Δὲν ἔλαμψεν, ἄν καὶ παρῆλθον 141 ὁλόκληρσ χρόνια ἀπὸ τότε, εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ὁ θερμὸς καὶ ζωογόνος ἥλιος τῆς ἐλευθερίας.

Ἡ βόρειος Ἤπειρος ἡ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία, ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη μὲ τὴν ἀτίμητη Πόλι καὶ τὴν Ἁγιὰ Σοφιά, τὶς ἑλληνικὲς αὐτὲς νύμφες τοῦ καταγάλανου Βοσπόρου, ἡ Ἴμβρος καὶ ἡ Τένεδος, περιμένουν. Νέοι ἀθλητοὶ τοῦ ἀκαταμαχήτου τούτου δώρου τοῦ Θεοῦ, ἀγρυπνοῦν ἐναντίον τῶν τυραννικῶν δυνάμεων, διὰ νὰ μὴ κάμψουν τὴν ψυχὴν τῶν ἀπαρηγορήτων ὑποδούλων ἀδελφῶν μας, οἵτινες κοιμοῦνται καὶ ἐγείρονται μὲ τὸ γλυκύτατον ὅραμα τοῦ τιμιωτέρου τούτου ἀποκτήματος τοῦ ἀνθρώπου, ψιθυρίζοντες τὸ δίστιχον τοῦ ἀθανάτου ποιητοῦ :

Λευτεριὰ γιὰ σένα ζῶ, γιὰ σὲ
[μόνο παλεύω
Κι' ἄν εἰς τὸν κόσμο δὲ σὲ βρῶ,
[ἀλλοῦ θὰ σὲ γυρεύω.

Ὁ ἀγὼν τοῦ 1821, τὸν ὁποῖον οἱ προπάτορές μας ἀνέλαβον καὶ διεξήγαγον, ἀψηφήσαντες τὸ πᾶν, συγκροτεῖ τὸ φῶς καὶ πυργώνει τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν δουλωμένην ἀνθρωπότητα ἐσαεί. Διότι ἡ γιγαντομαχία τοῦ 21 ἀπαστράπτει ἀδιακόπως ὡς παράδειγμα παγκόσμιον αὐτοθυσίας καὶ ἡρωϊσμοῦ. Καθ' ὅσον οὐδὲ στιγμῆς δισταγμὸν ἐνεφάνισαν οἱ ἥρωες καὶ οἱ μάρτυρες τοῦ θρυλικοῦ ἀγῶνος. Ὁ ἀγὼν τοῦ 21 ἐπίστευε εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀθανάτου πατρίδος· εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν ὑψηλὸν ἐπὶ τῆς γῆς προορισμόν της· ἐπίστευεν ἀκλονήτως εἰς τὴν νίκην.

Καθωδήγει καὶ ἐνέπνεεν τόν, ὑπὲρ τῶν ὅλων, τοῦτον ἀγῶνα, τὸ ἀθάνατον ἑλληνικὸν πνεῦμα, μὲ τὴν ἁγιωτέραν πίστιν καὶ τὴν λαμπροτέραν παράδοσιν. Τὸν ἐφλόγιζαν καὶ τὸν ἐθέρμαιναν αἱ ἡρωϊκαὶ καὶ ἀκαταγώνιστοι μορφαὶ τῶν ἀτελευτήτων ἀγωνιστῶν καὶ μαρτύρων τοῦ θρυλικοῦ ἀγῶνος, ἀπὸ τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ καὶ τοῦ Γέρου τοῦ Μοριᾶ μέχρι τῶν ἡρωϊκῶν καὶ ἀειθαυμάστων γυναικῶν τοῦ Ζαλόγγου. Καὶ τέλος ὁ ἀγὼν τοῦ εἰκοσιένα «Ἐλπίζει ἐπὶ τὸν Κύριον καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ Ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ».

Ἔχει καταστῆ νόμος εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἔθνους μας καὶ φαίνεται εἶναι τοῦτο ἡ μοῖρα τῆς φυλῆς μας, νὰ εἴμεθα ὀλίγοι καὶ νὰ εἶναι ἀμέτρητοι οἱ ἐχθροί ποὺ μᾶς περικυκλώνουν. Ἀλλὰ οὐδέποτε ὁ ἀριθμὸς ἐσημείωσε ἀξία. Ἀξίαν ἐσημείωσεν ἡ ψυχὴ μόνον καὶ τὸ ἀκαταμάχητον πνεῦμα καὶ τὸ πύρωμα τῆς καρδιᾶς τῆς Ἑλληνικῆς εἰς ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνας, διὰ μέσου τῶν αἰώνων τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας.

Διὰ τοῦτο, ὅπως πάντοτε ἀνὰ τοὺς αἰῶνας, τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὸν ἀείζωον ἀγῶνα τοῦ 1821, ποὺ ἐδημιούργησε τὴν ἑλληνικὴν παλιγγενεσίαν, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ ἐνίκησαν εἰς τὴν ἱερὰν καὶ μαρτυρικὴν αὐτὴν πάλην, διὰ ν' ἀληθεύσῃ δι' ἄλλην μίαν φορὰν ἀκόμη τὸ βροντοφώνημα τοῦ Ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ :

«Ἡ μεγαλωσύνη στὰ ἔθνη
[δὲν μετριέται μὲ τὸ στρέμμα
Μὲ τῆς καρδιᾶς τὸ πύρωμα
[μετριέται, καὶ μὲ τὸ αἷμα».

Ε. Κ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀριστεῖον Παιδαγωγικὸν Χρυσοῦν μετάλλιον Ἰνστιτούτου Ἀξιοποιήσεως Ἑλλάδος

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΙ

Η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ ΚΑΙ Η ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑ ΤΟΥ 1821

Ὁ ἀγὼν τοῦ 21, ἀγὼν ἱερὸς, δημιούργημα ὁλοκλήρου τοῦ κακοπαθοῦντος Ἔθνους, συνυφαίνεται καὶ μὲ μορφὰς μεγάλας καὶ φυσιογνωμίας πνευματικάς, αἱ ὁποῖαι συνέτειναν εἰς τὴν ἠθικὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἐξεγερθέντος Ἔθνους. Μεταξὺ τῶν πολλῶν μορφῶν, ἐπιβλητικὴ καὶ μεγαλόφρων, σεμνὴ ἀλλὰ καὶ ρωμαλέα προβάλλεται ἡ προσωπικότης τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ,